

به نام خدا

تأثیرات جنگ روسیه - اوکراین بر بازار انرژی ایران

عباس ملکی

پژوهشگر مطالعات استراتژیک خاور میانه

خرداد ۱۴۰۱

25 MAY 2022

 Futures & Indexes	Last	Change	% Change	Last Updated
 WTI Crude	110.28	+0.73	+0.67%	(17 Minutes Delay)
 Brent Crude	114.22	+0.66	+0.58%	(17 Minutes Delay)
 Natural Gas	8.800	+0.004	+0.05%	(17 Minutes Delay)

BRENT CRUDE OIL

Price Fluctuations from January 2020 to the Present \$/Barrel

قیمت نفت و گاز طبیعی در روز جاری (۲)

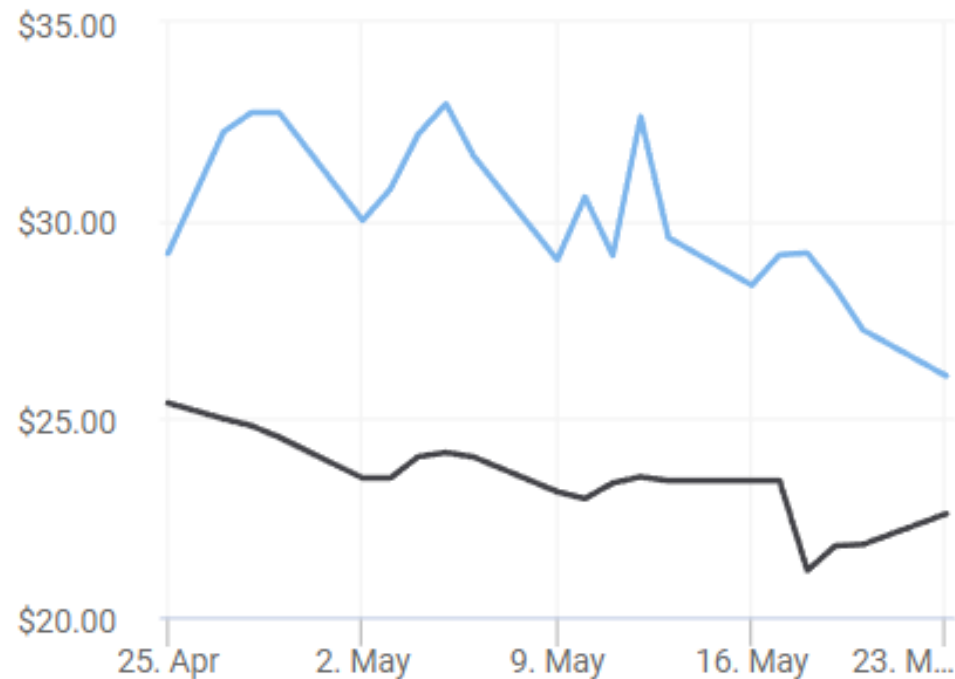

WTI CRUDE OIL

Price Fluctuations from January 2020 to the Present \$/Barrel

قیمت نفت و گاز طبیعی در روز جاری (۳)

— Dutch TTF Natural Gas
— LNG Japan/Korea Marker

 Dutch TTF Natural Gas	26.08	-1.17	-4.28%	(2 Days Delay)
 LNG Japan/Korea Marker	22.60	+0.78	+3.55%	(2 Days Delay)

NATURAL GAS Henry HUB

Price Fluctuations from January 2020 to the Present \$/ Million BTU

قیمت نفت و گاز طبیعی در روز جاری (۵)

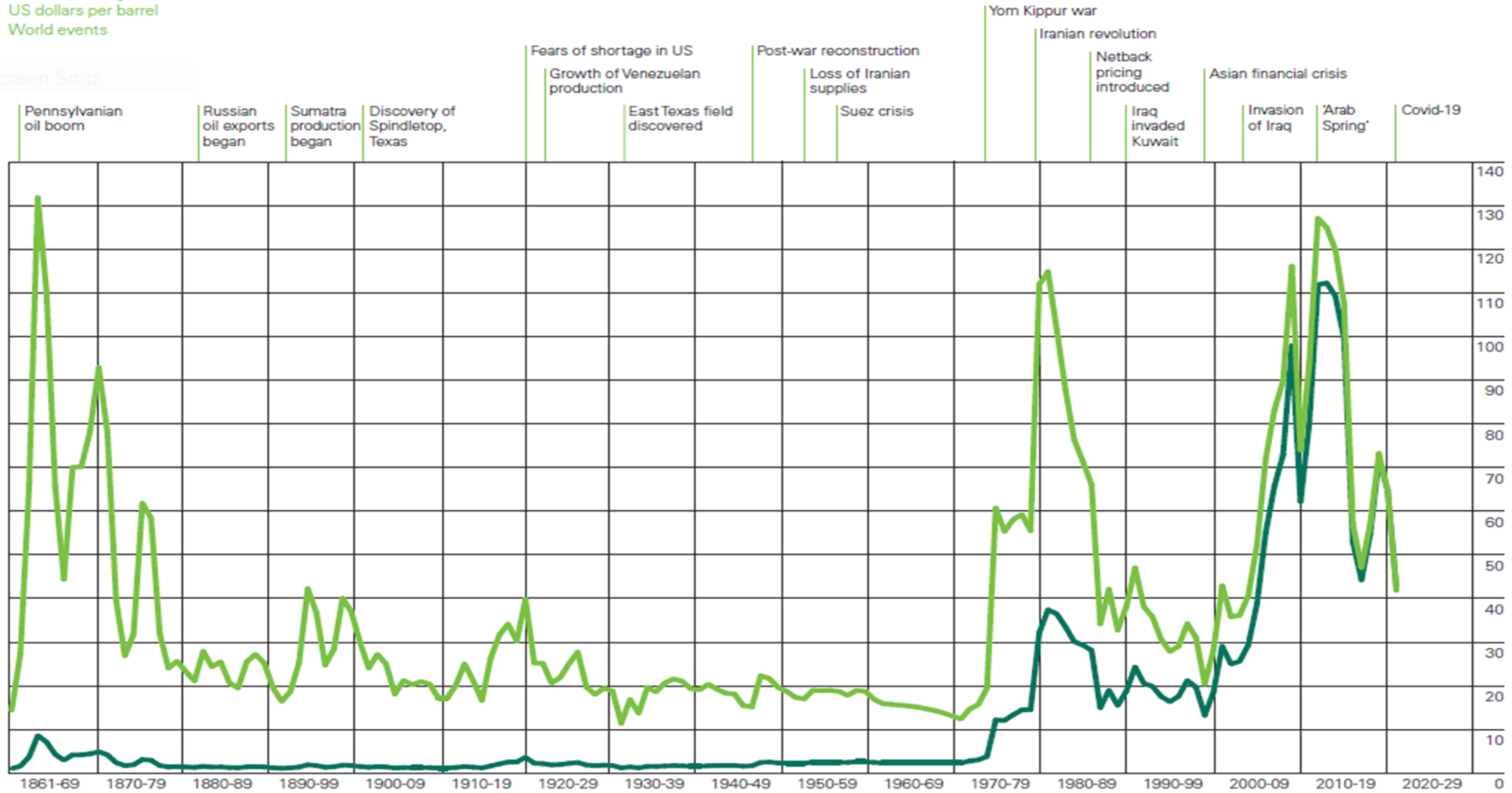

Crude oil prices 1861-2020

US dollars per barrel

World events

screen Snip

■ \$ 2020 (deflated using the Consumer Price Index for the US)
 ■ \$ money of the day

1861-1944 US average.
 1945-1983 Arabian Light posted at Ras Tanura.
 1984-2020 Brent dated.

Central Atlantic low-sulfur diesel inventory

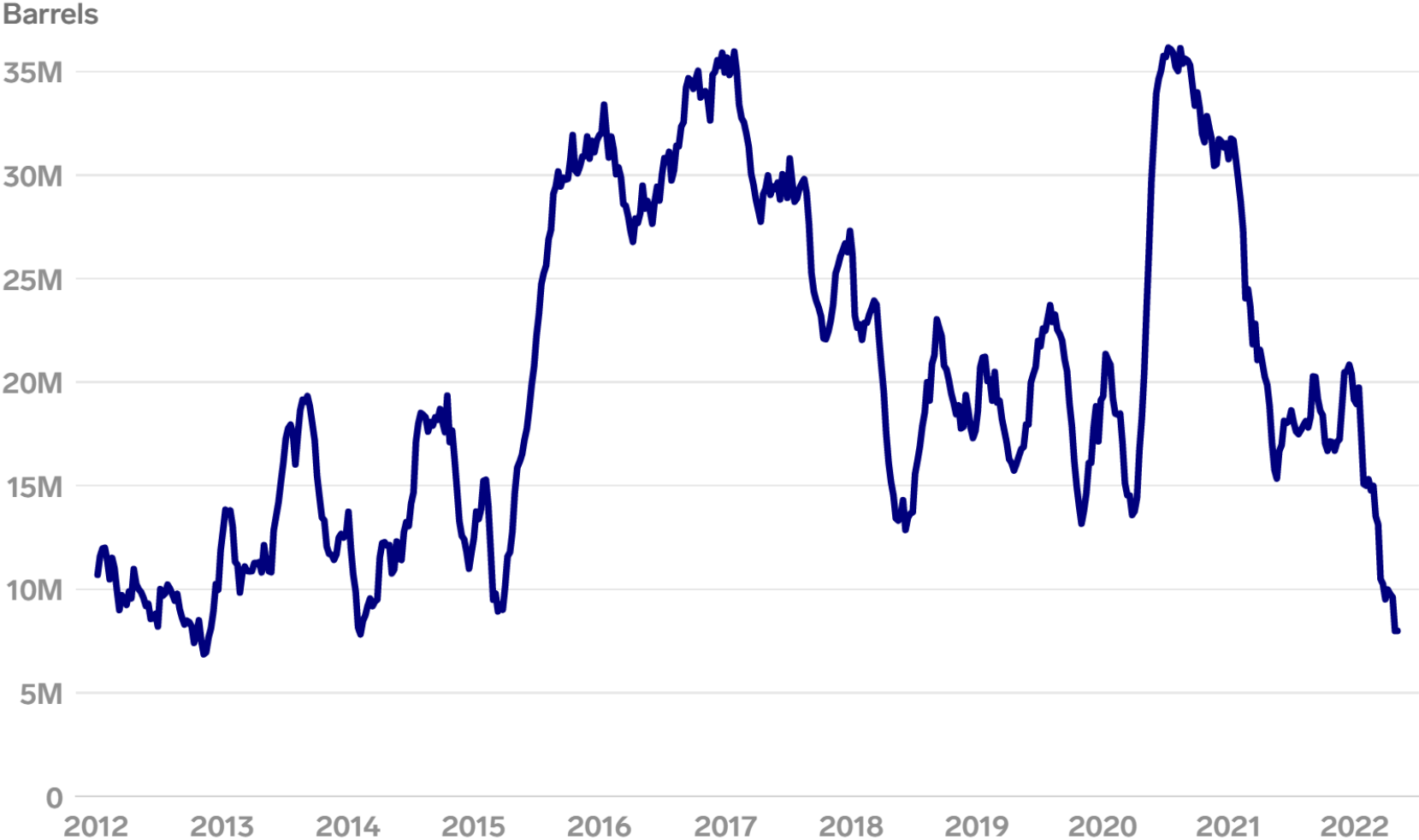

Chart: Andy Kiersz/Insider • Source: Energy Information Administration

INSIDER

❖ **قیمت کالا بصورت کلی در جهان افزایش یافته است.**

* بیماری کووید-۱۹ و افزایش تقاضا در پس از فروکش کردن آن

* تجاوز نظامی روسیه به اوکراین

❖ **انتخاب‌های سخت برای خانوارها در جای جای جهان**

* هزینه زندگی بالا رفته است

* Heating or Eating?

* شورش‌های اجتماعی!

❖ **قیمت مواد غذایی تقریباً دو برابر شده است**

* حدود ۳۰ درصد از غلات توسط اوکراین و روسیه تامین می‌شدند.

* ۷۵ درصد از روغن آفتابگردان به تنهایی توسط اوکراین تامین می‌شود.

❖ **الزامات ژئوپلیتیک نیز مزید بر علت شده است**

* خروج کالا از دریای آزوف و ادسا غیرممکن است، در حالیکه انبارها پر است.

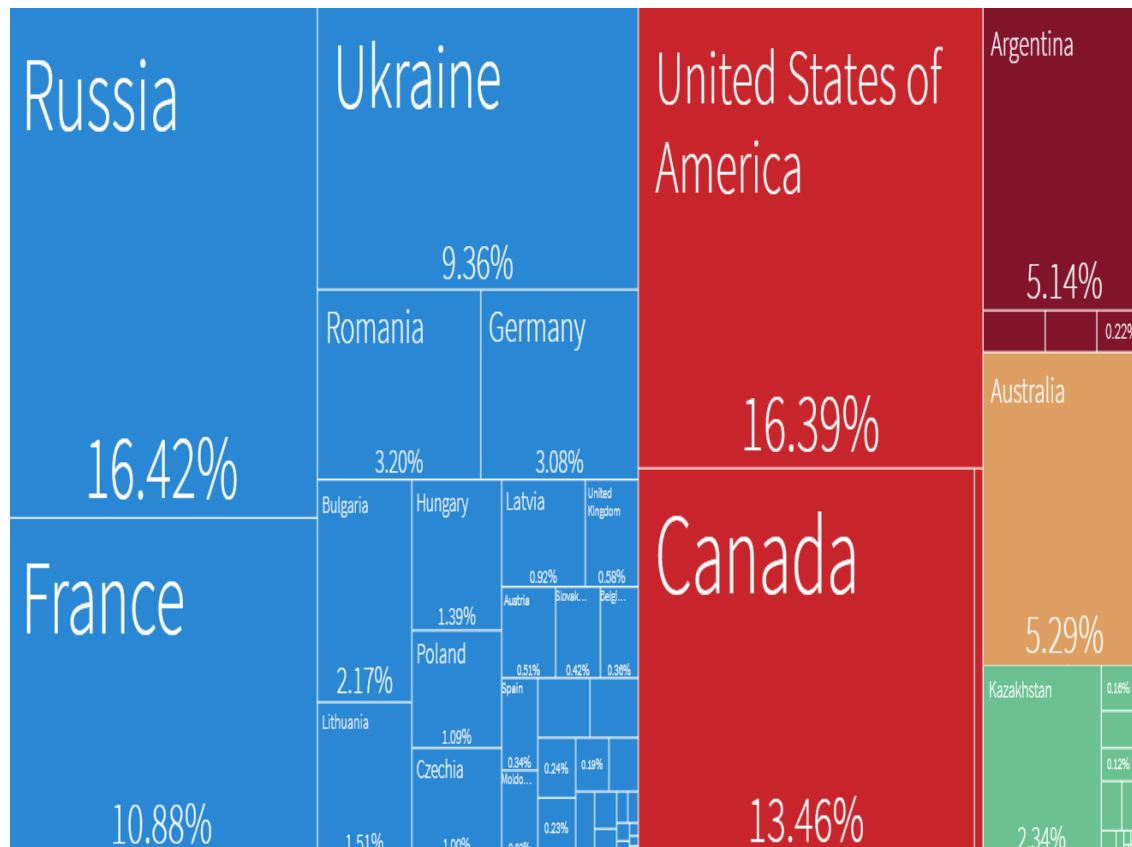
* ترکیه نقش خاصی در ناوبری کشتی‌ها در دو تنگه استراتژیک بسفر و داردانل بازی می‌کند.

میزان وابستگی جریان تجارت جهانی به روسیه و اوکراین

❖ مهم‌ترین محصولات؛ گندم، کود شیمیایی، و روغن خام

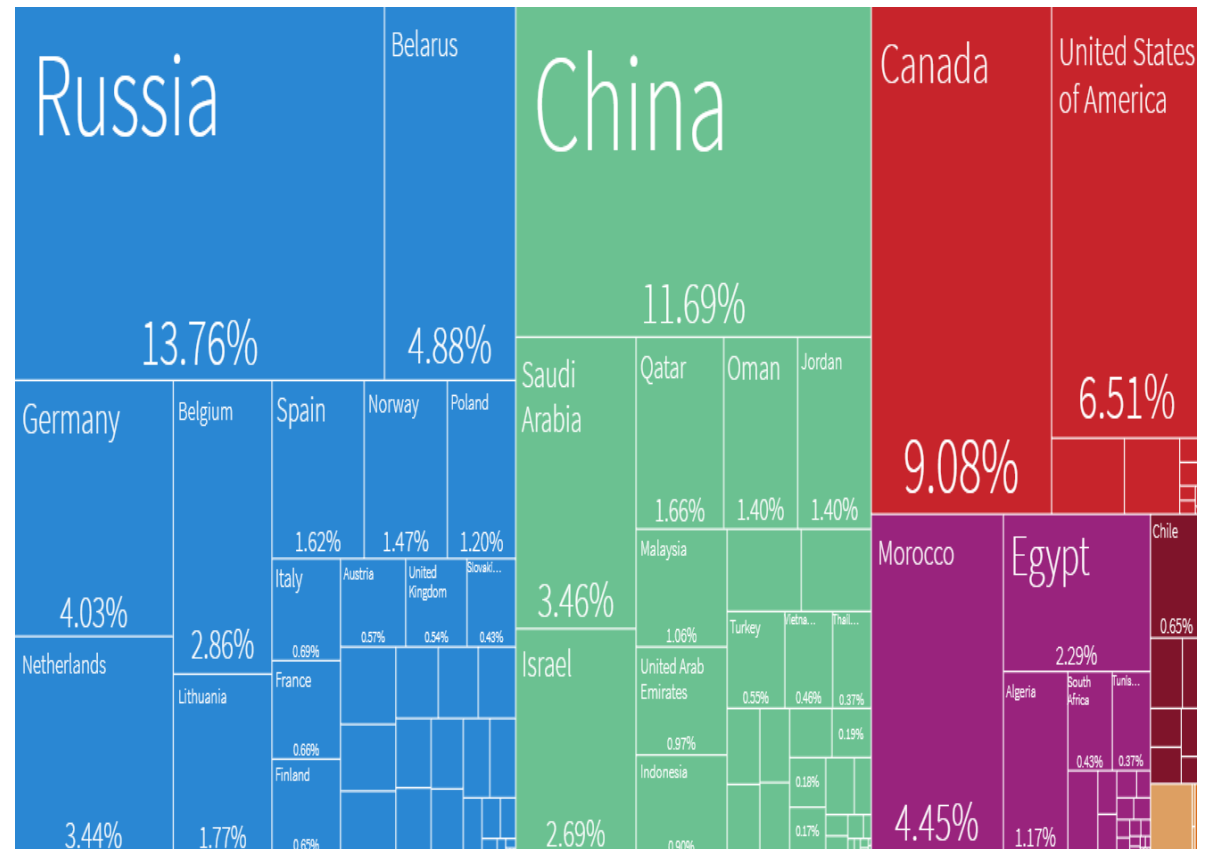
❁ تأثیر قابل توجه کود شیمیایی بر قیمت محصولات غذایی

Export Wheat @ 2019

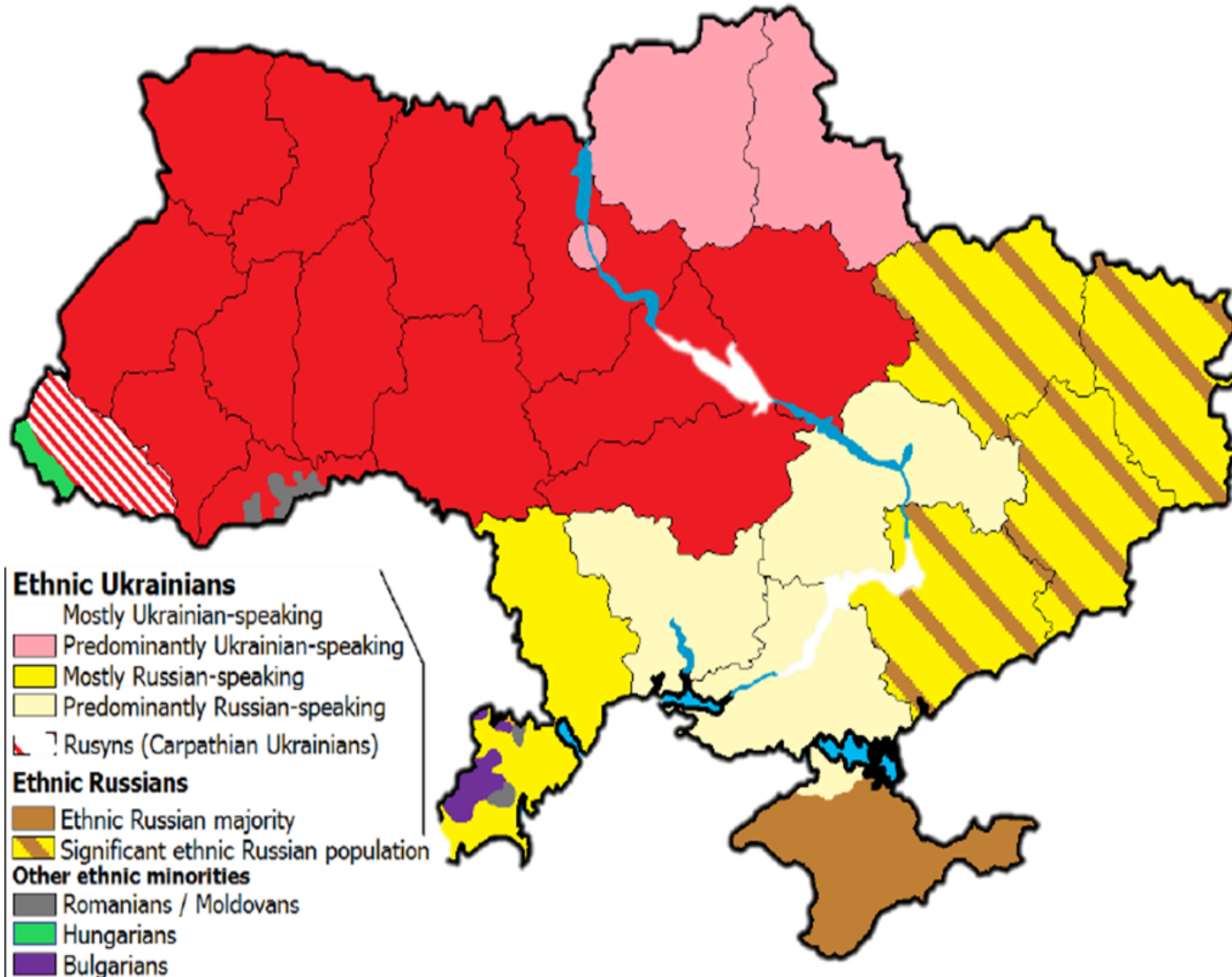

Source: ATLAS of Economic Complexity

Export Fertilizers @ 2019

Source: ATLAS of Economic Complexity

❖ ولادیمیر پوتین؛ دلایل حمله نظامی روسیه به اوکراین

❖ ناسیونالیسم اسلاوی

❖ حمایت از جمهوری خلق دونباس

❖ غیرنظامی کردن دونباس

❖ شروع حمله نظامی روسیه به اوکراین؛ ۲۴ فوریه ۲۰۲۲

❖ گرایش کشورهای عضو شوروی سابق به سمت غرب

❖ کشورهای سه گانه بالتیک

❖ قرقیزستان

❖ گرجستان

❖ اوکراین

❖ در دوره کووید-۱۹ قیمت حامل‌های انرژی بشدت سقوط کرد تا جایی که قیمت‌های منفی را شاهد بودیم.

❖ در آوریل ۲۰۲۰ قیمت نفت WTI به منهای ۳۷ دلار هر بشکه رسید.

❖ تأثیرات کووید-۱۹ بر بازارهای انرژی

* در دوره کرونا اقتصاد جهانی به رکود رفت.

* در این دوره سرمایه‌گذاری جدید برای اکتشاف و استخراج تقریباً فراموش شد.

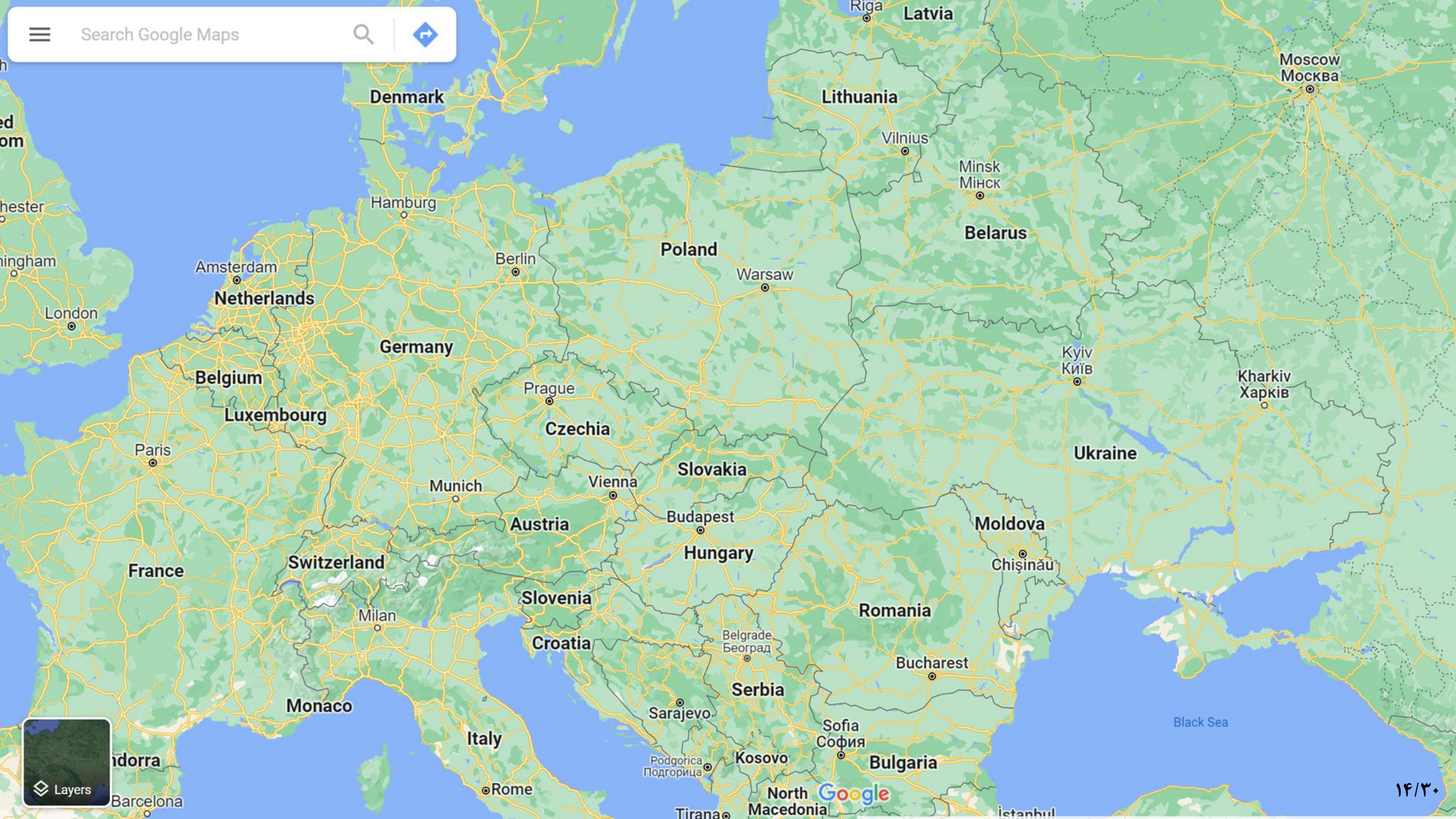
* در پس از کرونا نشانه‌های رشد اقتصادی در همه جای جهان به چشم می‌خورد.

* در پس از کاهش همه‌گیری، تقاضا برای نفت یکباره افزایش یافت.

- ❖ قاره اروپا از دیرباز به لحاظ نیاز به حامل‌های انرژی متفاوت برای برطرف کردن نیاز بخش‌های اقتصادی و اجتماعی خویش با اتحاد شوروی و روسیه از در همزیستی مسالمت آمیز و تنش زدایی برآمد.
- ❖ تا جایی که تا حدود ۴۰ درصد از تقاضای انرژی قاره سبز توسط روسیه تامین گردید.
- ❖ اولین اقدام اروپا برای تامین گاز طبیعی به مذاکرات آلمان غربی با ایران در ۱۹۶۸ باز می‌گردد.
- ❖ کسی واقعا نمی‌داند هر کشور دقیقا چه مقدار گاز طبیعی از چه کشوری وارد می‌کند.
- ❖ اما همه می‌دانند که اگر گاز طبیعی قطع شود، به این زودی وصل نمی‌شود؛ مورد بیرنگهام

Search Google Maps

❖ اروپا توسط دریاهایی از نفت و گاز محاصره شده است.

❖ بدین لحاظ داد و فریاد مسئولین اروپایی ناظر بر هزینه کردن بیشتر برای خرید نفت و گاز گران تر است.

❖ اروپا از لحاظ تامین انرژی مشکلی ندارد.

❖ کوتاه مدت

❖ Gaslift As Berlin AirLift 1948-9

❖ درازمدت استفاده از منابع جایگزین

- ❖ در آینده تا ۲۰۳۰، حامل‌های انرژی فسیلی حرف اول را می‌زنند.
- ❖ گذار انرژی به انرژی‌های پاک، زمان‌بر و همراه با مشکلات متعدد بخصوص در بخش مالی است.
- ❖ بدین جهت کشورها و احزابی که در این زمینه بدون احتیاط عمل کردند در انتخابات‌های در پیشرو وضعیت ضعیفی خواهند داشت.

❖ وضعیت روسیه در دوران جنگ و پس از آن

* اخراج دیپلمات‌ها و نمایندگان روسیه از کشورهای اروپایی و آمریکایی

* حدود ۸۰ فروند هواپیماهای روسیه در خارج از این کشور توقیف شده‌اند.

* تحریم حامل‌های انرژی روسیه در اروپا و آمریکای شمالی در دست تصویب است.

❖ مدویدیف معاون دبیر شورای امنیت ملی روسیه

* عملیات نظامی ویژه روسیه در اوکراین دلیل کشورهای غربی برای تحریم روسیه نیست.

* تحریم‌ها علیه کشورش ممکن است تا چند دهه دوام داشته باشد.

* همان‌طور که در گذشته، از جمله در دوران شوروی هم برای چندین دهه تحریم‌ها ادامه داشتند.

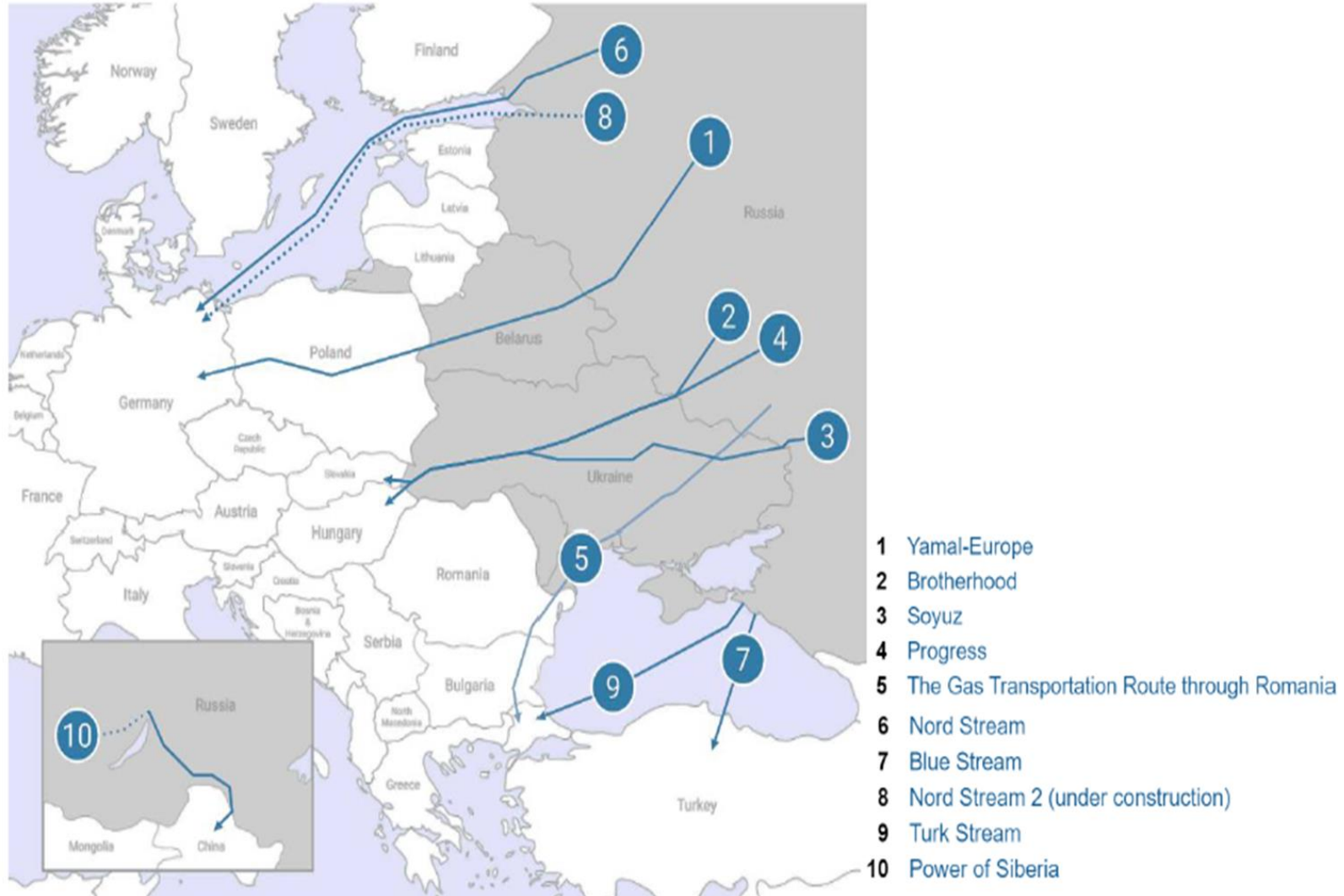
* مسکو باید به منابع داخلی خودش تکیه کند.

❖ وزیر حمل و نقل روسیه؛ مسکو به دنبال کریدورهای لجستیکی جدید است.

* کریدور حمل و نقل بین‌المللی شمال-جنوب

* کریدور هند، ایران، افغانستان، آسیای مرکزی، و روسیه

* ارسال کالا از طریق دریای خزر به ایران

ایالات متحده در دوران جنگ و پسا جنگ

❖ ایالات متحده از لحاظ انرژی در حالت بحرانی بسر می برد.

❖ قیمت بالای حامل های انرژی

❖ سرمایه گذاری ناچیز در توسعه نفت و گاز غیر متعارف

❖ مذاکره با ونزوئلا

❖ نادیده گرفتن تحریم نفتی ایران

❖ استفاده از ذخائر استراتژیک (SPR) به دستور بایدن

❖ احتمالاً حزب دموکرات ایالات متحده به دلایلی از جمله قیمت بالای بنزین و گاز طبیعی، انتخابات میان دوره ای مجلسین و ریاست جمهوری در پیشرو را خواهد باخت.

❖ اروپا در مورد تحریم روسیه در بخش انرژی به نتیجه واحدی نرسیده است.

❖ تغییر نگاه به انرژی‌های فسیلی

* گاز طبیعی یک انرژی پاک است.

* روان سازی سرمایه گذاری در توسعه گاز طبیعی

* رویکرد مجدد به زغال سنگ

* استفاده مجدد از انرژی هسته‌ای

* تاخیر در گذار انرژی

* شتاب‌دهی سیاست‌گذاری استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر

❖ استفاده از دیگر نقاط عرضه

* استرالیا

* دریای شمال

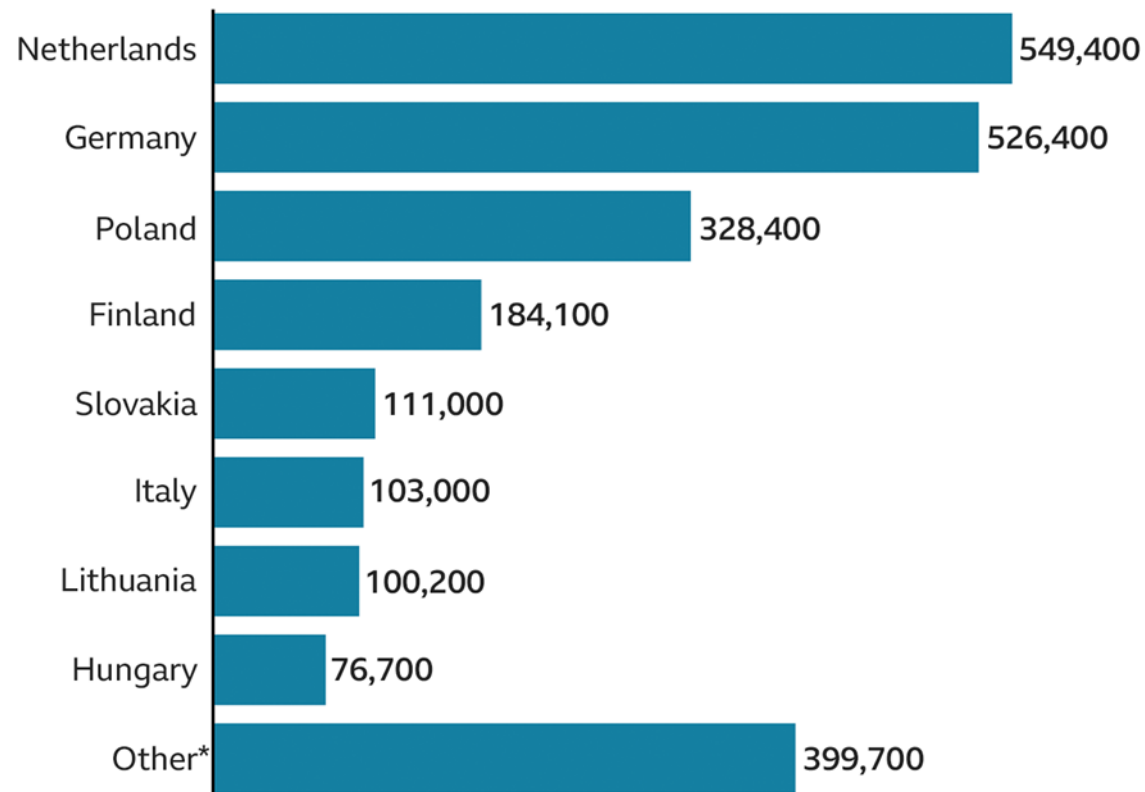
* خلیج فارس

* ال ان جی از آمریکای شمالی

* خط لوله از آفریقا

Europe's biggest importers of Russian oil

Barrels of crude oil from Russia per day in 2020

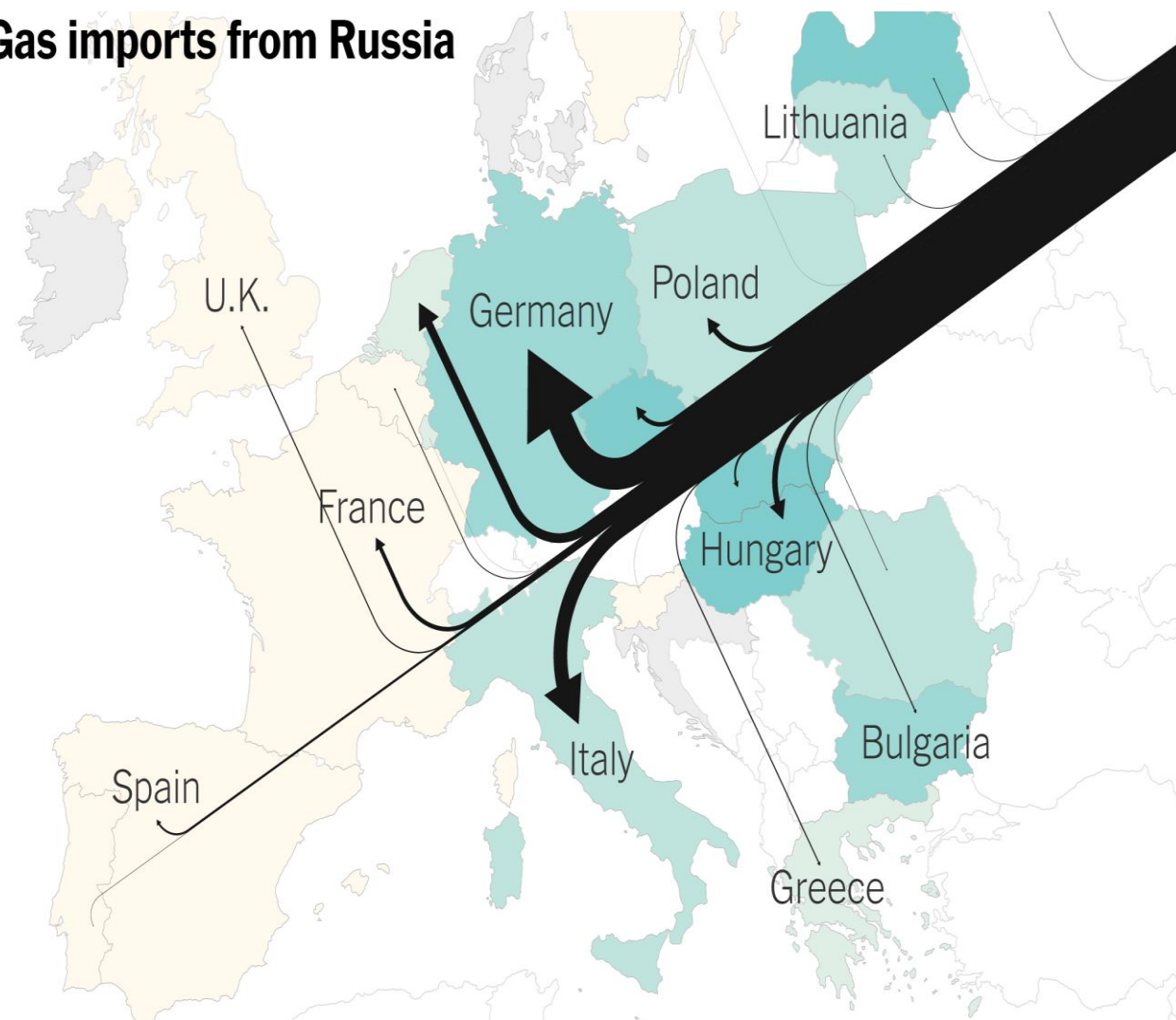

*OECD Europe which includes countries not in the European Union

Source: EIA

BBC

Gas imports from Russia

❖ کره زمین حدود ۴ تریلیون بشکه نفت متعارف قابل جایگزین داشته است.

❖ تاکنون ۱/۳ تریلیون بشکه از نفت خام زمین توسط بشر استخراج و استفاده شده است.

❖ ۱ تریلیون بشکه در نقاطی است که دسترسی به آن با فناوری‌های فعلی غیرممکن و یا ممنوع است.

❖ از میان ۱/۷ تریلیون بشکه باقی مانده مقدار ۱۵۷/۸ میلیارد بشکه در ایران قرار دارد.

* (۹/۱٪) (۱۳۹/۸ سال در برابر ۵۳/۵ سال)

❖ از منابع جهانی گاز طبیعی یعنی ۱۸۸ تریلیون متر مکعب ۳۲/۱ تریلیون متر مکعب در ایران قرار دارد.

* (۱۷/۱٪) (۱۲۸ سال در برابر ۴۸/۸ سال)

❖ تحریم ایران در بخش انرژی تا این لحظه هوشمندترین تحریم در تاریخ بوده است.

* در ۷ ماه آینده اتحادیه اروپا در مورد تحریم روسیه تصمیم می گیرد.

* تحریم ایران: هر ۶ ماه ۱۸ درصد از عرضه نفت ایران به کشورها جایگزین می شود.

❖ روسیه از تجربیات ایران در دوره تحریم استفاده می کند.

* وزیر حمل و نقل روسیه: مسئولان روس با تکیه بر تجربیات ایران که سالها در تحریم بوده، به دنبال راهحلی برای این موضوع هستند.

❖ ایران می‌تواند بازیگری دوباره در صحنه انرژی جهان باشد

* بشرطی که مسئله برجام حل شده

* حکمرانی در بخش نفت و گاز و برق ایران در تراز کشورهای متوسط ارتقاء یافته

* دولت از تصدی‌گری خلع شود.

❖ فعالیت موثر در اوپک و اوپک پلاس

* مذاکرات با عربستان سعودی و باز شدن نمایندگی‌های سیاسی دو کشور

* همکاری سه جانبه با روسیه و عربستان در چارچوب اوپک پلاس

❖ همکاری با روسیه در بخش انرژی

* احیاء توافق ۵۰۰ هزار بشکه در روز

* استفاده از مسیر دریای خزر

❖ ایران نسبت تامین انرژی چین باید حساس باشد، حتی به قیمت پایین‌تر

❖ حلقه مفقوده تولید گاز طبیعی مایع شده در ایران پیدا و مرتفع گردد.

* همکاری با قطر برای انتقال فناوری

* همکاری با عمان برای تولید ال ان جی

❖ ایران می‌تواند واسطه العقد مناسبات انرژی روسیه و هند باشد.

* هند سفارش نفت از روسیه را افزایش داده است

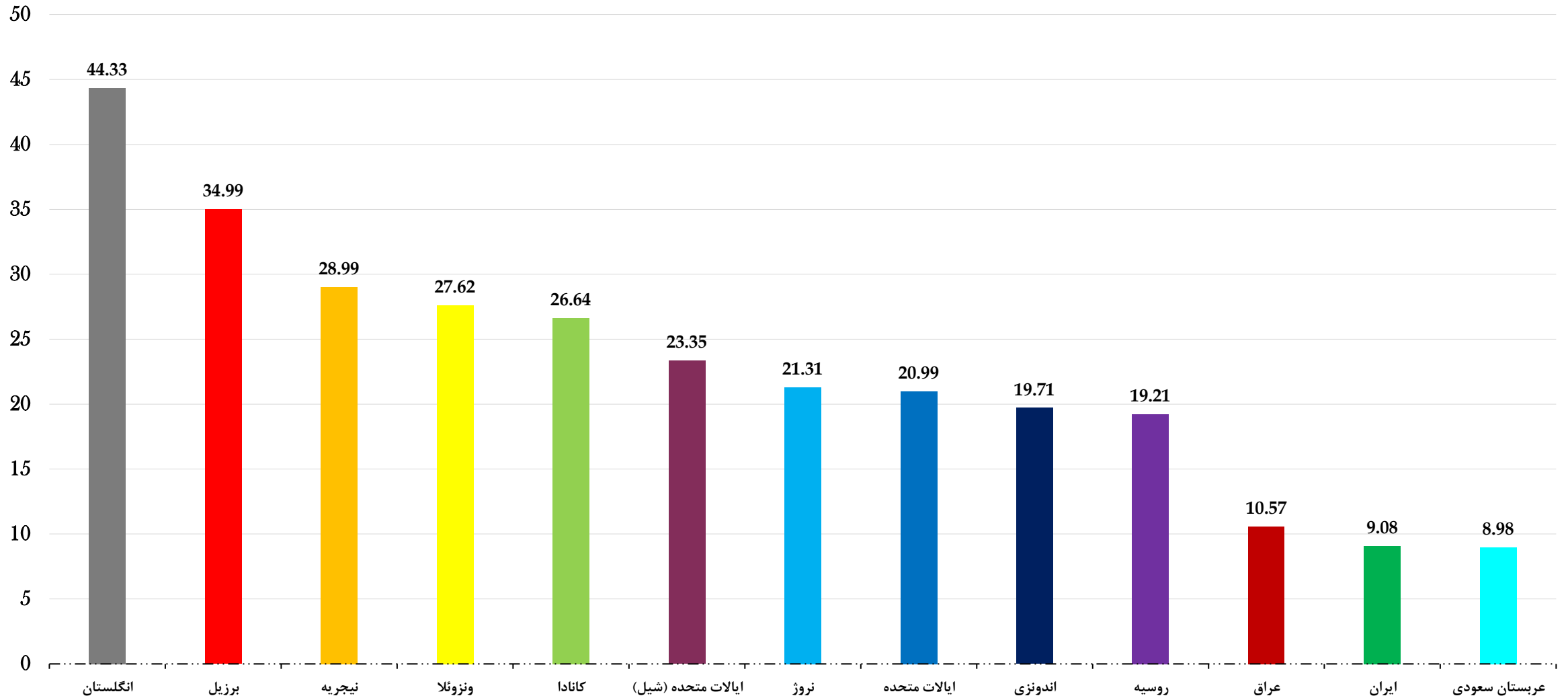
* سوپ نفت

* سوپ گازی در صورت وجود امکانات تولید ال ان جی

❖ مذاکره با ترکیه برای تمدید قرارداد کنونی گاز طبیعی

❖ استفاده از ظرفیت منابع مشترک با همسایگان بر اساس مذاکره و عقد توافق برای رسیدن به Unitization

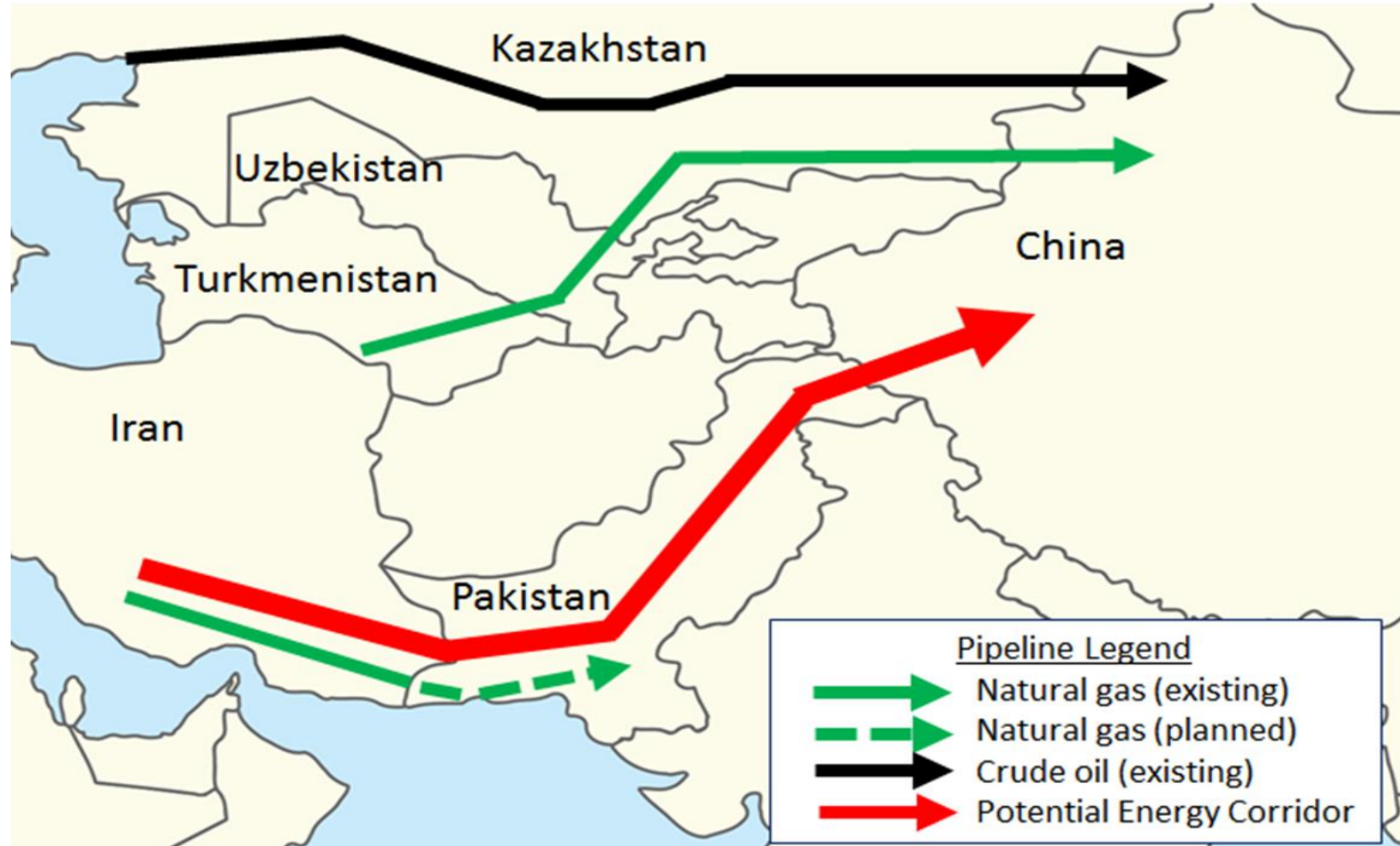
هزینه تولید نفت در جهان

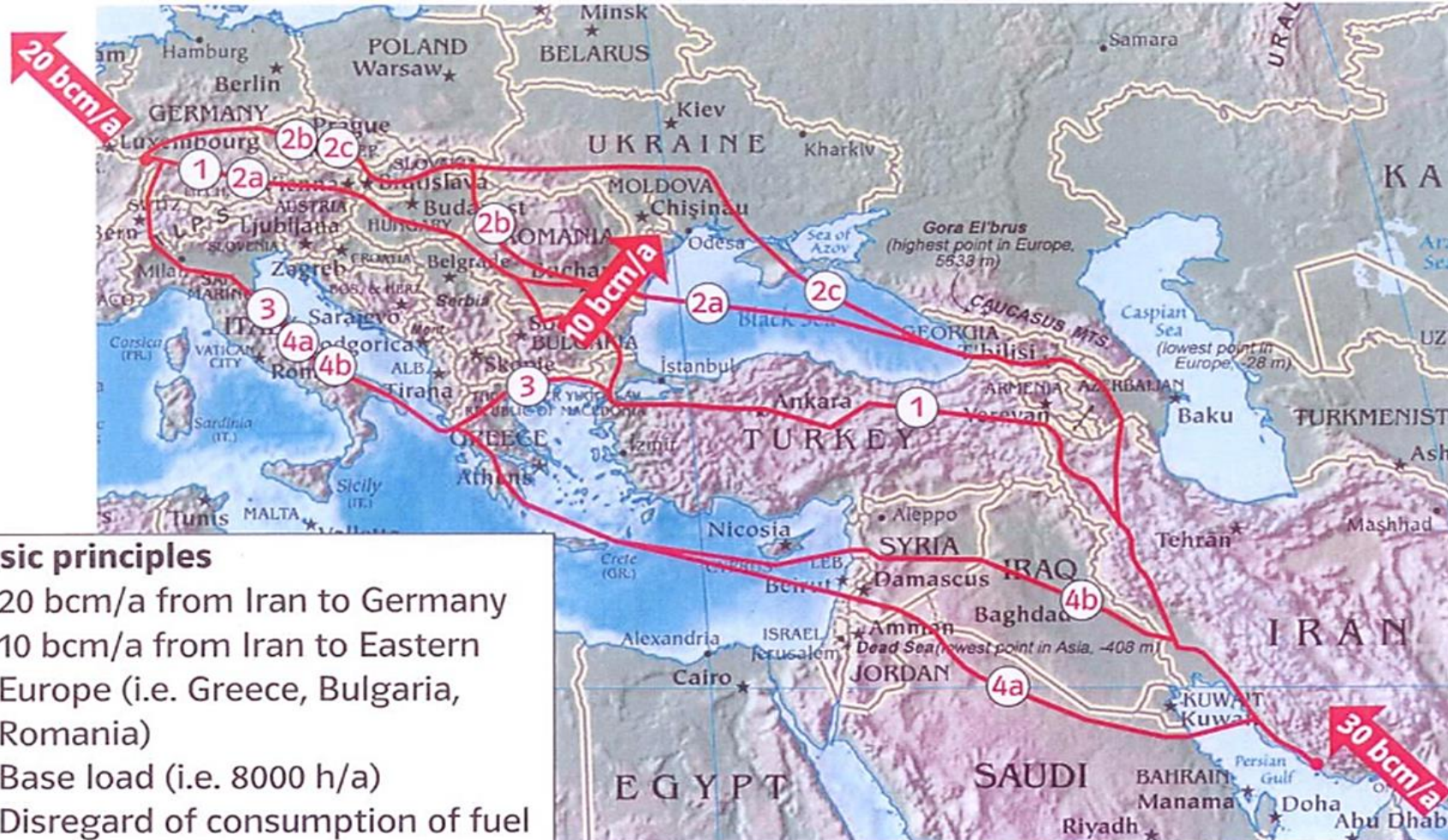
Source: <http://graphics.wsj.com/oil-barrel-breakdown/>

نمودار ۱: هزینه تولید یک بشکه نفت (دلار)

China & Central Asia Pipeline Links

Basic principles

- 20 bcm/a from Iran to Germany
- 10 bcm/a from Iran to Eastern Europe (i.e. Greece, Bulgaria, Romania)
- Base load (i.e. 8000 h/a)
- Disregard of consumption of fuel gas of compressors

maleki@sharif.edu